

การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ณรงค์ โปธิ^{1*} และ ณัฐธยาน์ โปธิ²

¹กลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ปทุมธานี
²โรงเรียนวัดหงส์ปฐมवास สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, ปทุมธานี

*nphothi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เป็นการดำเนินงานภายใต้ โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการใน 5 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม แบบนิเทศติดตาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านประเภทของหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 2 ประเภท คือ 1.1) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษา และ 1.2) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษา 2) ด้านรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 2 รูปแบบ คือ 2.1) พัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ โดยทำความร่วมมือกับสถานศึกษาในพื้นที่ และ 2.2) พัฒนา/นำหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษาที่มีอยู่มาปรับใช้งาน 3) ด้านความสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพตามนโยบาย Thailand 4.0 มีจำนวน 4 กลุ่มอาชีพ คือ 3.1) กลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 3.2) กลุ่มช่าง เทคโนโลยีบริการยานยนต์ เทคนิคการจัดการอาคาร เครื่องกลเกษตร 3.3) กลุ่มเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กราฟิก มัลติมีเดียและสารสนเทศ และ 3.4) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพและเทคโนโลยีทางการแพทย์ 4) ด้านการนำผลการเรียนที่ได้จากหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ไปใช้งาน มีจำนวน 3 รูปแบบ คือ 4.1) การนำผลการเรียนที่ได้ไปเทียบสมรรถนะในบางรายวิชาเพื่อลดเวลาเรียนและเทียบโอนหน่วยกิต 4.2) การนำผลการเรียนที่ได้จากรายวิชาสะสมหน่วยกิตไปใช้เพื่อเตรียมเทียบโอนหน่วยกิตในการเข้าศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษาเพื่อลดเวลาเรียน และ 4.3) การนำผลการเรียนที่ได้จากการเรียนรายวิชาพื้นฐานที่แสดงสมรรถนะเพื่อใช้ผ่านเข้าไปศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษาที่สอดคล้องกันโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก 5) ด้านขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 5 ขั้นตอน คือ 5.1) ขั้นตอนการสำรวจทีมงาน 5.2) ขั้นตอนการจัดการข้อมูล 5.3) ขั้นตอนการเพิ่มพูนประสบการณ์ 5.4) ขั้นตอนนิเทศงานที่ทันสมัย และ 5.5) ขั้นตอนใส่ใจสะท้อนผล และ 6) ด้านผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 9 หลักสูตร

คำสำคัญ: หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยง การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอาชีวศึกษา การศึกษาอุดมศึกษา

The Development a Continuous and Linking Curriculum With in Basic Education, Vocational Education and Higher Education under the Regional Education Office 2

Narong Phothi^{1*} and Nattaya Phothi²

¹Educational Development Unit, Regional Education Office 2, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, Pathum Thani Province

²Wathongpatthummawat School, Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, Pathum Thani Province

*nphothi@gmail.com

Abstract

The development a continuous and linking curriculum with in basic education, vocational education and higher education under the regional education office 2 is operating under forum and community promotion project for the model and guidelines for development a continuous and linking curriculum with in basic education, vocational education and higher education under the regional education office 2 for fiscal year 2021. The objective is to development a continuous and linking curriculum with in basic education, vocational education and higher education. which is consistent with the context in the responsible area of the regional education office 2. The target group consisted of schools participating in the project in 5 provinces: Nonthaburi, Pathum Thani, Nakhon Pathom, Samut Prakan and Bangkok. Using surveys, supervise follow, and onsite interviews. The research results found that: 1) Types of continuous and linking curriculum. There are 2 types: 1.1) Continuous and linking curriculum with in basic education to vocational education and 1.2) Continuous and linking curriculum with in basic education to higher education. 2) The model for continuous and linking curriculum. There are 2 types: 2.1) The development a continuous and linking curriculum by collaborating with educational institutions in the area. and 2.2) The developing/ implementing short-term courses or additional courses of existing educational institutions. 3) Conformity with occupation groups according to the Thailand 4.0 policy, there are 4 occupation groups: 3.1) Food, agriculture and biotechnology, 3.2) Technician, automotive service technology building management techniques, agricultural machinery, and 3.3) Computer technology, graphics, multimedia and information technology and 3.4) Public health group, health and medical technology. 4) The results obtained from the continuous and linking curriculum. There are 3 types: 4.1) Bringing the results of study to compare the competency in some subjects to reduce the study time and transfer credits, 4.2) Using the results obtained from the cumulative credit courses to prepare for the transfer of credits for admission to vocational or higher education to reduce study time and 4.3) bringing the results obtained from learning basic

courses that show competence to pass into the corresponding vocational or tertiary education without taking an examination. 5) The steps in the process of development a continuous and linking. There are 5 steps: 5.1) Team Empowerment, 5.2) Information Management, 5.3) Potential Enhancement, 5.4) Modern Supervision and 5.5) Assessment and Report and 6) The results of the development a continuous and linking curriculum. There are 9 courses.

Keywords: Continuous and Linking Curriculum, Basic Education, Vocational Education, Higher Education

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติเป็นจุดเน้นด้านการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การใช้สถานการณ์จริงจากสถานประกอบการและชุมชน “ปรับโรงงาน เป็นโรงเรียน” โดยมุ่งเน้นให้นักเรียน นักศึกษาได้ฝึกทักษะฝีมือควบคู่กับการฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้มีสมรรถนะที่เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้จริง สามารถประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความสนใจ มีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพและสายสามัญ ให้ได้ 50 ต่อ 50 และในปีการศึกษา 2564 สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพจะต้องอยู่ที่ 60 ขึ้นไป และสายสามัญ 40 แต่ทั้งนี้ต้องปรับหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีพและการพัฒนาครูเพื่อทำให้การเรียนการสอนในสายอาชีพมีความน่าสนใจมากขึ้น ปัจจุบันผู้เรียนยังคงเลือกเรียนสายสามัญเป็นส่วนใหญ่ และยังไม่มีกำหนดเป็นหลักสูตรอย่างชัดเจน จึงยังไม่เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ที่ต้องการเพิ่มสัดส่วนการเรียนสายอาชีพให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 60 เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและแรงงานที่มีศักยภาพในอนาคตลดการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศ และทำให้ผู้เรียนมีทักษะเฉพาะด้านอาชีพที่เป็นความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่โดยเฉพาะเมื่อจบการศึกษามาก็จะมีงานรองรับมีรายได้แน่นอน

ในการนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 [1] ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการศึกษาระดับภูมิภาคเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐาน [2] กับอาชีวศึกษา [3] และอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 สำหรับประเภทของหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มี 3 ประเภท คือ 1) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษา 2) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษา และ 3) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาระดับอาชีวศึกษากับระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) เป็นการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย มาทำการรับรองและเทียบโอนกันได้ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้หรือประสบการณ์การทำงานสามารถพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาประเทศในที่สุด [4] โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการใน 5 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสำรวจและการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่น บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ดังนั้น กลุ่มพัฒนาการศึกษา ในฐานะผู้รับผิดชอบการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จึงได้ดำเนินการจัดทำงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและ

อุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2” ภายใต้โครงการดังกล่าวเพื่อเป็นการบูรณาการและขับเคลื่อนโครงการร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนันทบุรี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ตามผลการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2

3. ขอบเขตของการวิจัย

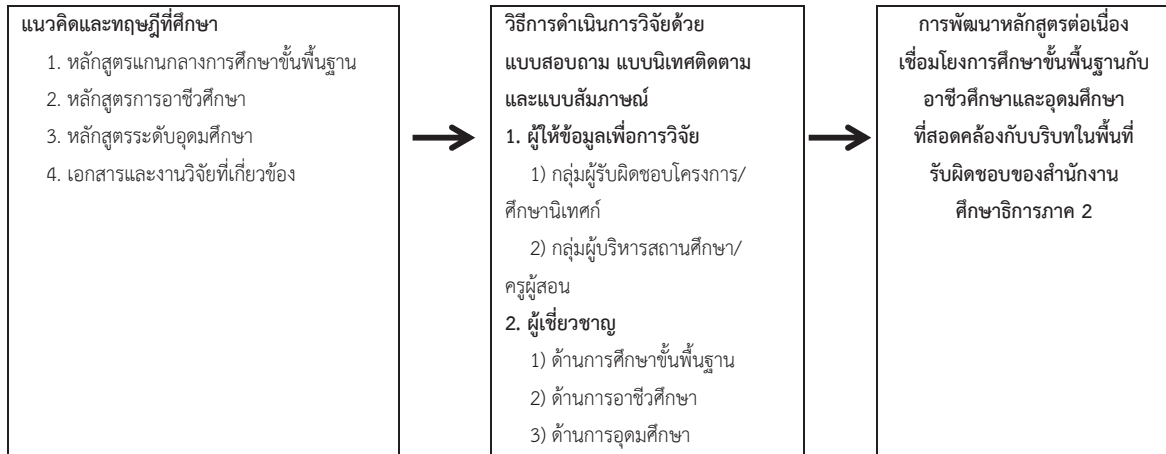
สำหรับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เป็นการดำเนินงานภายใต้ โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

- 1) ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาและวิจัย ซึ่งจะเป็นพื้นที่ในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ในพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วย นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และ กรุงเทพมหานคร
- 2) ขอบเขตด้านสถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน/สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับมัธยมศึกษา) สถาบัน/วิทยาลัย/สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษา (ปวช.-ปวส.) และ สถาบัน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย/สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)
- 3) ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย หมายถึง ศึกษานิเทศก์/ผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ
- 4) ขอบเขตด้านผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญที่มาทำการตรวจและประเมินผลแบบสอบถามเพื่อการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอาชีวศึกษา และด้านการศึกษา
- 5) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอาชีวศึกษา และการศึกษาอุดมศึกษา ให้มีการเชื่อมโยงกันหรือเทียบโอนหน่วยกิตร่วมกันได้ โดยกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการอาชีวศึกษา หลักสูตรระดับอุดมศึกษา รวมถึงเอกสารงานวิจัย สภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษาเป้าหมายที่

จะดำเนินการ 2) ดำเนินการวิจัยโดยการรวบรวมข้อมูลจากผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์แบบสอบถามและแบบนิเทศติดตามและประเมินผล และ 3) จะได้ผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษา มีดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีขั้นตอนดังนี้

- 5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการอาชีวศึกษา หลักสูตรระดับอุดมศึกษา รวมถึงเอกสารงานวิจัย สภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษาเป้าหมายที่จะดำเนินการ
- 5.2 ขออนุมัติโครงการและแต่งตั้งคณะทำงานฯ ระดับภาค เพื่อให้การดำเนินเป็นไปอย่างราบรื่นและมีผู้รับผิดชอบดำเนินการ
- 5.3 จัดประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดประเด็นในการสอบถามและกำหนดรูปแบบสอบถาม พร้อมสร้างแบบสอบถามตามประเด็นและรูปแบบคำถามที่กำหนดไว้ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ และสถานศึกษาทุกระดับที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลและกำหนดขอบเขตการดำเนินงานร่วมกันและมีทิศทางเดียวกัน รวมถึงร่วมกันกำหนดรูปแบบต่าง ๆ ที่ดำเนินงานร่วมกันในพื้นที่ต่อไป
- 5.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือที่ใช้จริง ได้แก่
 - 1) แบบสอบถาม
 - 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง
 - 3) แบบนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระดับจังหวัด
- 5.5 วิธีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่รับผิดชอบ (ระดับจังหวัด) และดำเนินการวิจัยควบคู่กัน ดังนี้
 - 1) ประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสอน
 - 2) จัดคู่สถานศึกษาคู่พัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ตามบริบทในแต่ละจังหวัด
 - 3) คัดเลือกหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ และกำหนดกระบวนการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ตามบริบทและความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด
 - 4) จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ MOU ระหว่างสถานศึกษาคู่พัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ
 - 5) ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ

6) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ พร้อมดำเนินการวิจัยด้วยการลงพื้นที่จริงและผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบนิเทศ ติดตามฯ

7) ประชุมนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน ระดับภาค

8) ประชุมสรุปและรายงานผลการดำเนินงานระดับภาค

5.6 วิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลการดำเนินงานวิจัย

5.7 จัดทำรายงานการวิจัยและเผยแพร่ผลการวิจัย

6. ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาและวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ภายใต้ โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) สรุปผลจากการวิจัยได้ดังนี้

6.1 ด้านประเภทของหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ที่พัฒนามีจำนวน 2 ประเภท คือ

- 1) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษา (โรงเรียน --> วิทยาลัยเทคนิค/อาชีวศึกษา)
- 2) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษา (โรงเรียน --> มหาวิทยาลัย)

6.2 ด้านรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 2 รูปแบบ คือ

- 1) พัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ โดยทำความร่วมมือกับสถานศึกษาในพื้นที่ (พัฒนาหลักสูตรใหม่)
- 2) พัฒนา/นำหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษาที่มีอยู่มาปรับใช้งาน (นำหลักสูตรเดิมมาใช้)

6.2 ด้านความสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพตามนโยบาย Thailand 4.0 มีจำนวน 4 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
- 2) กลุ่มช่าง เทคโนโลยีบริการยานยนต์ เทคนิคการจัดการอาคาร เครื่องกลเกษตร
- 3) กลุ่มเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กราฟิก มัลติมีเดียและสารสนเทศ
- 4) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพและเทคโนโลยีการแพทย์

6.4 ด้านการนำผลการเรียนที่ได้จากหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ไปใช้งานมีจำนวน 3 รูปแบบ คือ

- 1) การนำผลการเรียนที่ได้ไปเทียบสมรรถนะในบางรายวิชาเพื่อลดเวลาเรียน
- 2) การนำผลการเรียนที่ได้จากรายวิชามาเก็บสะสมหน่วยกิตไปใช้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิต (Credit Bank) ในการเข้าศึกษา

ต่อในระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

3) การนำผลการเรียนที่ได้จากการเรียนรายวิชาพื้นฐานที่แสดงสมรรถนะเพื่อใช้ผ่านเข้าไปศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษาที่สอดคล้องกันโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก

6.5 ด้านขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ในภาพรวมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบได้ดำเนินงานตามแนวทางของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและปรับให้เหมาะสมกับบริบทของจังหวัด สรุปได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นการสร้างทีมงาน (Team Empowerment)
- 2) ขั้นการจัดการข้อมูล (Information Management)
- 3) ขั้นการเพิ่มพูนประสบการณ์ (Potential Enhancement)

4) ชั้นการนิเทศงานที่ทันสมัย (Modern Supervision)

5) ชั้นการใส่ใจสะท้อนผล (Assessment and Report)

6.6 ด้านผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 พบว่า มีจำนวน 9 หลักสูตร ดังนี้

1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่ 1 : “เสริมทักษะสร้างอาชีพ” [5] โดยโรงเรียนวัดตำหนักใต้ (วิลาศโอสถานนันทนุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นของสถานศึกษาในกลุ่มอาหาร เกษตร และกลุ่มช่าง ได้แก่ การเพาะเห็ด อาหารและเครื่องดื่ม ช่างโลหะ ช่างเชื่อม การเลี้ยงไส้เดือน

หลักสูตรที่ 2 : “ความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ” [6] โดยโรงเรียนวัดใหม่ผดุงเขต สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษาร่วมกับวิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล ได้แก่ การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน การกลัดผักและผลไม้ การพิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ งานผลิตแผ่นวงจรพิมพ์ การทำขนมคุกกี้ วิชาเชื่อมไฟฟ้าเบื้องต้น วิชาพื้นฐานวงจรอิเล็กทรอนิกส์ วิชาการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์อัตโนมัติขนาดเล็ก วิชางานซ่อมบำรุงตู้ควบคุมตู้ควบคุมมอเตอร์ไฟฟ้า วิชางานซ่อมรถจักรยานยนต์หัวฉีด

2) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่ 1 : “นวัตกรรมเพื่อสุขภาพและความงาม” [7] โดยโรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์” สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งได้มีการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษาร่วมกับคณะแพทยบูรณาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมเพื่อสุขภาพและความงามเพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนหลักสูตรนี้สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ถ้าเข้าศึกษาต่อกับคณะแพทยบูรณาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรที่ 2 : “ห้องเรียนอาชีพ เตรียม ปวส.” [8] โดยโรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งได้มีการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษาร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาปทุมธานี ได้พัฒนาหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ เตรียม ปวส. เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนหลักสูตรนี้สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ถ้าเข้าศึกษาต่อกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาปทุมธานี

หลักสูตรที่ 3 : “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับอาชีวศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น” [9] โดยโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งได้มีการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษาเป็นหลักสูตรระยะสั้นร่วมกับสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ได้แก่ หลักสูตรการตลาดพื้นฐานสร้างยอดขายอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรการจัดสวนถาดแห้ง หลักสูตรงานไฟฟ้าเบื้องต้น หลักสูตรการช่างภาพเบื้องต้น หลักสูตรการทำข้าวต้มมัดสมุนไพร หลักสูตรการทำสตรอเบอร์รี่นมสด

หลักสูตรที่ 4 : “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับอุดมศึกษา โดยการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม” [10] โดยโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งได้มีการเชื่อมโยงกับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษาร่วมกับคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธัญบุรี ได้แก่ หลักสูตรแผนการเรียนเตรียมวิศวกรรม หลักสูตรแผนการเรียนเทคโนโลยี หลักสูตรแผนการเรียนสังคม-อาชีพ เมื่อเรียนจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการจบหลักสูตรและสามารถนำไปเทียบโอนหน่วยกิตวิชาได้ถ้าเข้าศึกษาต่อตามสาขาที่ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏธัญบุรี

หลักสูตรที่ 5 : “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปทุมธานีต่อเนื่องเชื่อมโยงกับอุดมศึกษา โดยการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม ที่กำหนดให้ผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มรายวิชาคหกรรมศาสตร์ เกษตรกรรม

วิศวกรรม อุตสาหกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับการศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี” [11] โดยโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งได้มีการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อาชีพ เมื่อเรียนจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการจบหลักสูตร

3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 หลักสูตร คือ

หลักสูตรที่ 1 : “หลักสูตรคอมพิวเตอร์กราฟิกและมัลติมีเดีย” [12] โดยโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งได้มีการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษาร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและรายวิชาเพิ่มเติมร่วมกัน ได้แก่ หลักสูตรคอมพิวเตอร์กราฟิกและมัลติมีเดีย เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์ การออกแบบกราฟิกและการสร้างสื่อมัลติมีเดีย สามารถนำมาสร้างรายได้ระหว่างที่เรียนได้ เช่น ออกแบบฉลากสินค้าให้กับชุมชน สตักเกอร์ติดของชำร่วย เป็นต้น

4) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 หลักสูตร คือ

หลักสูตรที่ 1 : “ห้องเรียนทักษะอาชีพ” [13] โดยโรงเรียนวัดราชาธิวาส สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นของสถานศึกษาในกลุ่มช่าง เทคโนโลยีบริการยานยนต์ และกลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ร่วมกับโรงเรียนพระดาบส ได้แก่ หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรช่างเชื่อมโลหะ หลักสูตรไฟฟ้า หลักสูตรช่างไม้ หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า

7. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ภายใต้ โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 สรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านประเภทของหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า มีจำนวน 2 ประเภท 2) ด้านรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า มีจำนวน 2 รูปแบบ 3) ด้านความสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพตามนโยบาย Thailand 4.0 พบว่า มีจำนวน 4 กลุ่มอาชีพ 4) ด้านการนำผลการเรียนที่ได้จากหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ไปใช้งาน พบว่า มีจำนวน 3 รูปแบบ 5) ด้านขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า มีจำนวน 5 ขั้นตอน 6) ด้านผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า มีจำนวน 9 หลักสูตร ที่มีความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

8. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 นี้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

8.1 จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า 1) ด้านประเภทของหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 2 ประเภท คือ 1.1) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอาชีวศึกษา และ 1.2) หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับระดับอุดมศึกษา เนื่องจากในการดำเนินการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ซึ่งเน้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักแล้วจึงดำเนินการจับคู่พัฒนาในระดับอาชีวศึกษากับระดับอุดมศึกษา ทำให้ไม่มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาของอาชีวศึกษากับอุดมศึกษา 2) ด้านรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ มีจำนวน 2 รูปแบบ

คือ 2.1) การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ โดยการทำความร่วมมือกับสถานศึกษาในพื้นที่ที่สนใจดำเนินการร่วมกัน (จับคู่พัฒนา) และ 2.2) การพัฒนา/นำหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษาที่มีอยู่มาปรับใช้งาน 3) ด้านความสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพตามนโยบาย Thailand 4.0 มีจำนวน 4 กลุ่มอาชีพ คือ 3.1) กลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 3.2) กลุ่มช่าง เทคโนโลยีบริการยานยนต์ เทคนิคการจัดการอาคาร เครื่องกลเกษตร 3.3) กลุ่มเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กราฟิก มัลติมีเดียและสารสนเทศ และ 3.4) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพและเทคโนโลยีการแพทย์ เนื่องจากในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีสถานศึกษาที่มีความพร้อมจำนวนไม่มากและอาจจะมีไม่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาจึงทำให้ได้ผลการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเพียง 2 ระดับ ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในภาพรวมระดับประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ [14]

8.2 จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า การนำผลการเรียนที่ได้ตามหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ไปใช้งานมีจำนวน 3 รูปแบบ คือ 1) นำผลการเรียนไปเทียบสมรรถนะในบางรายวิชาเพื่อลดเวลาเรียน 2) นำผลการเรียนที่ได้จากรายวิชามาเก็บสะสมหน่วยกิตไปใช้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิต (Credit Bank) ในการเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา และ 3) นำผลการเรียนที่ได้จากการเรียนรายวิชาพื้นฐานที่แสดงสมรรถนะเพื่อใช้ผ่านเข้าไปศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษาที่สอดคล้องกันโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก ทั้งนี้ เนื่องจากการนำผลไปใช้งานได้จะต้องมีการลงนามความร่วมมือกัน (MOU) จึงทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ได้กับสถานศึกษาอื่นในระดับเดียวกัน โดยผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในภาพรวมระดับประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ [14]

8.3 จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ พบว่า ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงฯ ในภาพรวมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบได้ดำเนินงานตามแนวทางของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปรับให้เหมาะสมกับบริบทของจังหวัด สรุปได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสร้างทีมงาน (Team Empowerment) 2) ขั้นการจัดการข้อมูล (Information Management) 3) ขั้นการเพิ่มพูนประสบการณ์ (Potential Enhancement) 4) ขั้นการนิเทศงานที่ทันสมัย (Modern Supervision) 5) ขั้นการใส่ใจสะท้อนผล (Assessment and Report) ทั้งนี้ เนื่องจากได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในภาพรวมของประเทศไว้ จึงทำให้ผลการศึกษาวิจัยที่ได้มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยในภาพรวมของประเทศ [14]

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้งาน

1) หลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในการเรียนการสอนจริงได้เฉพาะสถานศึกษาที่ได้ทำบันทึกความร่วมมือกัน (MOU) หรือสถานศึกษาที่พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นหรือรายวิชา เท่านั้น จึงยังเป็นข้อจำกัดในการนำไปใช้งานยังสถานศึกษาอื่น ๆ

2) ผู้บริหารและคณะครูต้องให้ความสนับสนุนในการจัดหลักสูตรดังกล่าวลงในแผนจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนต่อไป

3) ผู้รับผิดชอบโครงการทุกระดับ (กระทรวง/ภาค/จังหวัด) ควรร่วมกันขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมการจัดทำหลักสูตรทั้ง 3 ระดับ คือ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษา 2) การศึกษาขั้นพื้นฐานกับอุดมศึกษา และ 3) การศึกษาอาชีวศึกษากับอุดมศึกษา

4) กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้เป็นโครงการที่ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ต่อไป

9.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่เริ่มต้นปีงบประมาณ (ตุลาคม) เพื่อให้ได้มีระยะเวลาวางแผนงานและดำเนินงานโครงการได้อย่างครบถ้วน และควรมีแนวทางการทำงานที่ชัดเจนเพื่อลดความเสี่ยงและรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2) กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ/โครงการให้สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการในพื้นที่ควรคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาเชิงพื้นที่และควรเป็นโครงการที่มีระยะเวลาในการดำเนินการมากกว่าหนึ่งปีเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

3) กระทรวงศึกษาธิการควรมีแผนการรับมือในสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานโครงการ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ (ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนได้เพียง 4 รูปแบบ คือ On-Air, On-Line, On-Demand และ On-Hand เท่านั้น) แต่เป้าหมายโครงการและการใช้งบประมาณต้องเสร็จสิ้นภายในกลางเดือนกันยายน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานตามความเป็นจริง ส่งผลให้โรงเรียนมีเวลาในการดำเนินงานโครงการน้อยลง จึงอาจจะทำได้ไม่ครบถ้วนทุกกิจกรรมเท่าที่ควรจะเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

9.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ไปขยายผลหรือต่อยอดอย่างไรให้เกิดความยั่งยืนเพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียน

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสำเร็จของการนำหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้งานได้คุ้มค่าและสามารถนำไปเทียบโอนหน่วยกิต (Credit Bank) ได้มากน้อยเพียงใด

10. กิตติกรรมประกาศ

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย ขอขอบคุณสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ คณะครูจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ และคณะผู้ร่วมวิจัยทุกท่านที่ได้ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะและร่วมดำเนินการวิจัยนี้จนสำเร็จได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

11. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. (2564). รายงานดำเนินงานโครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. ปทุมธานี : สำนักงานศึกษาธิการภาค 2.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- [3] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- [4] พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2562). **ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือ ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) : กรณีศึกษางานวิจัย**. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [5] โรงเรียนวัดตำหนักใต้ (วิลาศโอสถานนท์นุเคราะห์). (2564). **เสริมทักษะสร้างอาชีพ**. นนทบุรี : โรงเรียนวัดตำหนักใต้ (วิลาศโอสถานนท์นุเคราะห์).
- [6] โรงเรียนวัดใหม่ผดุงเขต. (2564). **ความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพพระยะสัน**. นนทบุรี : โรงเรียนวัดใหม่ผดุงเขต.
- [7] โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์. (2564). **นวัตกรรมเพื่อสุขภาพและความงาม**. ปทุมธานี : โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์.
- [8] โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์. (2564). **ห้องเรียนอาชีพ เตรียม ปวส**. ปทุมธานี : โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์.
- [9] โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี. (2564). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับอาชีวศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น**. ปทุมธานี : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี.
- [10] โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี. (2564). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับอุดมศึกษา โดยการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม**. ปทุมธานี : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี.
- [11] โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปทุมธานี. (2564). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปทุมธานีต่อเนื่องเชื่อมโยงกับอุดมศึกษา โดยการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม ที่กำหนดให้ผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มรายวิชาคหกรรมศาสตร์ เกษตรกรรม วิศวกรรม อุตสาหกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. ปทุมธานี : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปทุมธานี.
- [12] โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง). (2564). **หลักสูตรคอมพิวเตอร์กราฟิกและมัลติมีเดีย**. นครปฐม : โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง).
- [13] โรงเรียนวัดราชาธิวาส. (2564). **ห้องเรียนทักษะอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดราชาธิวาส.
- [14] สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.